

- Seclusis specialibus privilegiis Episcoporum, vel reli-
giosorum. d. 80, s. 4
- Vel si necessitas occurrat, ratione itineris vel alterius
rei gravis. ibid.
- Vim præcepti obtinuit consuetudo circa hæc. ibid.
- Missa particulares possunt dici quacumque hora ab
aurora ad meridiem, solemnis vero a nona usque ad
duodecimam. ibid.
- Oii tardius Missæ inchoabantur, maxime in diebus
jejunii. ibid.
- Non est mortale, hora et dimidia ante solis ortum ce-
lebrare, imo licite inchoatur dimidia ante crepus-
culum. ibid.
- Commoni jure Ecclesiastico quidem, non divino, non
licet nisi semel quotidie celebrare. d. 80, s. 3
- Discontumt exceptions et casus varii de hac re. ibid.
- An aliquo die non licet celebrare, nisi solemni
Missam. d. 80, s. 2
- Feria quinta in cœna Domini licite potest, secluso
scandalo, celebrari. ibid.
- An licet in Sabbatho sancto, et in die Parasceves. ibid.
- UBI.**
- Quam convenienter templa ad hoc designata sint.
d. 81, s. 1
- Quibus nominibus nuncupentur, et illa dicandi con-
suetudo, et finis. ibid.
- Eorum utilitates. ibid.
- Simpliciter soli Deo eriguntur, quandoque tamen non
solum Martyribus, sed aliis etiam Sanctis dicantur.
ibid.
- Consuetudo consecrandi solemniter templa, a quo
tempore cœperit, et quam sit laudibilis, et utilis.
d. 81, s. 2
- Non potest, nisi sub mortali, extra Ecclesiam offerri,
quæ olim requirebatur consecrata, modo sufficit be-
nedicta, dummodo altare sit consecratum. d. 81, s. 3
- Qui in loco interdicto sacrificat, interdictus manet. ibid.
- Potest Episcopus facultatem concedere ad sacrifican-
dum in oratorio privato. ibid.
- Non potest dare facultatem Episcopus sacerdoti cele-
brandi ubique in altari portatili. ibid.
- In casu necessitatis ubique potest sacerdos celebrare,
Episcopus vero extra necessitatem, neuter tamen in
mari. ibid.
- Allis etiam idem licet ex privilegiis. ibid.
- Ecclesiæ pollutio, est prohibitio jure Ecclesiastico in-
troduta. d. 81, s. 6
- Quibus modis polluatur Ecclesia, et a quo lustranda.
d. 81, s. 4
- Quam poenam incurrat celebrans in Ecclesia violata. ib.
- De altari, et ejus etymologis. d. 83, s. 2
- Altare est altare fixum, et portatile. ibid.
- Necessarium est altare lapideum consecratum, et quale
in quantitate, et consecratione. ibid.
- Non opus est, altare majus ad plagam Orientalem
respicere. d. 81, s. 5
- De ornatu altaris. ibid.
- Præter pallas non benedictas, requiritur corporale
linteum benedictum, qualeque esse debeat, et quo-
tuplex. d. 81, s. 6
- Requiritur etiam lumen seu lucerna cerea ardens,
liber Missalis, et crux aliqua. ibid.
- DEFECTUS QUOMODO SUPPLENDI.**
- Quicunque defectus substantialis in materia vel forma
commissus necessario supplendus. d. 85, s. 1. Secus
accidentalis. d. 85, s. 2.
- CANON MISSÆ.**
- Regulam ad significandum præscriptam proprie signi-
ficat. d. 83, s. 2
- A quibus verbis incipiat, et quibus finiatur. ibid.
- Non est de substantia sacrificii, sed jure tantum Ecclesi-
astico præceptum. ibid.
- De ejus auctore et antiquitate. ibid.
- Per singulas partes et verba difficilia exponitur. ibid.
- Cur in canone mentio Martyrum tantum, et non Con-
fessorum. ibid.
- VASA.**
- Calix et patena requiruntur, et ex qua materia.
d. 81, s. 7
- Ab Episcopo consecrata. ibid.
- Quando opus sit reconsecrare calicem. ibid.
- Qualia vasa consecrata requirantur. ibid.

CULTUS QUI DEBETUR LOCIS ET VASIS SACRIS.

- Quid faciendum ei, qui pane jam consecrato advertit
non miscuisse aquam, nec tunc miscere potest.
d. 85, s. 1
- Qualiter qui in sola aqua consecravit, debeat supplere
hunc defectum. ibid.
- Si in forma cujuslibet ex speciebus mutatio substancialis fiat, quovis tempore supplenda, secus si in utriusque speciei forma essentialis mutatio contigerit. ibid.
- Quæ verba in hujusmodi casibus repetenda. ibid.
- Quid faciendum, si venenum alicui ex speciebus inveniatur admistum. ibid.
- Quid in aliis casibus, qui frequenter accidunt. ibid.
- Dum sacrificium ab aliquo inchoatum ab eodem perfici non potest ab alio complendum, et quomodo. ibid.
- Qui sint defectus accidentales tam in materia quam in forma sacrificii. d. 85, s. 2
- RITUS MISSÆ.**
- Bene potuit Ecclesia alia verba addere præter essentialia, et quam convenientia verba addiderit, per singula discurrendo ostenditur. d. 83, s. 1
- Confessio. ibid. Introitus. ibid. Kyrie eleison. ibid. Gloria. ibid. Dominus vobiscum. ibid. Collecta. ibid. Flectamus genua. ibid. Orationes. ibid. Epistola. ibid. Graduale. ibid. Alleluia. ibid. Evangelium. ibid. Symbolum. ibid. Secunda populi salutatio. ibid. Offertorium. ibid. Manuum ablution. ibid. Secretæ orationes ante præfationem. ibid. Præfatio. ibid. Communicanda. ibid. Aliæ duas salutationes populi et collecta. ibid. Item Missa est. ibid. Populi benedictio. ibid. Evangelium ultimum. ibid.
- Cur addatur deprecatio illa, quæ fit supra munera consecrata. d. 58, s. 3
- Quam convenienter fuerit non celebrari vulgari sermone. d. 83, s. 1
- Et alia in Missa clara voce, et alia submissa, proferri. ibid.
- Exponuntur difficultia verba, quæ ante offertorium di-
cuntur in Missa defunctorum. ibid.
- Quæ ceremonia specialiter institutæ sint, ut hoc mysterium debite peragatur. d. 84, s. 1
- Quæ, propter exteriores latræ actus. ibid.
- Quæ, propter moralem et etiam mysticam significa-
tionem. ibid.
- Multiplex usus signi crucis in Missa quid significet.
ibid.
- Usus musicæ, thuribuli, et apparatus ministeriorum in
solemnibus Missis, conveniens. ibid.
- Omittere has ceremonias, quale peccatum sit. d. 84, s. 2
- PRÆCEPTUM CELEBRANDI.**
- Sacerdotes non tantum semel in anno, tempore Pas-
chatis, sed aliquoties tenentur celebrare. d. 80, s. 1
- Stando in jure divino non est prohibitum quotidie cele-
brare, posset tamen aliquando Ecclesia id prohibere.
ibid.
- Licet in singulis Ecclesiæ cathedralibus quotidie offe-
rendum sit sacrificium, nullus tamen sacerdos obli-
gatur ad quotidie sacrificandum, licet id melius sit.
d. 80, s. 2
- Miracula circa hoc. ibid.
- PRÆCEPTUM AUDIENDI MISSAM.**
- Tale præceptum est in Ecclesia, et per se loquendo
sub mortali obligat. d. 80, s. 2
- In hoc præcepto Pontifex dispensare potest. ibid.
- Qualiter obligat ad audiendam totam Missam, et quota
partis omissione censeatur mortale. d. 88, s. 2
- Qui omisit unam partem Missæ, quomodo possit hunc
defectum supplere. ibid.
- Per quamlibet Missam ubique auditam satisfit huic
præcepto. ibid.
- Nunquam tenentur fideles audire nisi unam Missam,
debet tamen ei esse moraliter præsentes. d. 88,
s. 2 et 3
- Qualis voluntas necessaria, ut impletatur præceptum,
quæ etiam attentio, et qualiter ex ejus defectu pec-
cetur. d. 88, s. 3
- In Missa potest quis alias orationes, et psalmos reci-
fare, et implere præceptum recitandi. d. 88, s. 4
- Omnes fideles adultos obligat, et a quo statis tem-
pore. ibid.
- Quibus diebus obligat. d. 88, s. 5
- Transactio die, quo Missa erat audienda, non manet
obligatio audiendi alio die. d. 88, s. 6
- Habens privilegium audiendi Missam tempore inter-
dicti tenetur ut illo. ibid.
- Excommunicatus, etiamsi per ipsum stet non absolvî,
non peccat, non audiendo Missam. ibid.
- Quæ impedimenta excusat ab observantia hujus præ-
cepti. ibid.
- Qui excusantur, non tenentur loco Missæ aliquas ora-
tiones fundere. ibid.
- Nulla poena a jure imposita transgressoribus hujus
præcepti. ibid.
- MISTIO.**
- Mistio per juxtapositionem, includit divisionem mis-
cibilium in partes, per contactum partium inter se.
d. 48, s. 1
- Mistio aquæ et vini in calice, vide Eucharistia, § Mate-
cij. et verb. Missa, § Cæremonia.
- MODUS.**
- Modus rei non potest esse sine re quam modificat.
d. 15, s. 3
- MORS.**
- Quando quis in articulo mortis esse dicatur. d. 49, s. 3
- MOTUS.**
- In omni motu datur mutatio instantanea, qua acquiri-
tur terminus. d. 8, s. 2
- Solum per accidens est causa caloris. ibid.
- MUSTUM.**
- Non differt essentialiter a vino. d. 45, s. 1
- Vide Eucharistia, § Materia.
- MUTATIO.**
- Quæ et qualis in formis ut materiis sacramentorum
intercedere possit. Vide Sacramentum, et Sacra-
menta novæ legis, et singula, § Forma, et § Materia.
- NECESSITAS.**
- In sacramentis necessitatibus medii semper adjungitur
præcepti necessitas. d. 40, s. 4
- Quando necessitas medii, et quando præcepti. ibid.
- Quid necessitas medii et præcepti in sacramentis.
Vide Sacraenta novæ legis, § Necessitas.
- NOX.**
- Nox Cœnæ. Vide Cœnæ nox.

- In nocte Nativitatis ter licet sacerdoti celebrare. d. 80, s. 3
 Qui ordo tam inter ipsas Missas quam in tempore celebrationis earum tam in solemnis, quam in particularibus, servandus. d. 80, s. 4
 In nocte resurrectionis olim noctu Missa dicebatur, modo vero non licet. *ibid.*
- OBJECTUM.**
 Non effective, sed finaliter tantum movet voluntatem. d. 48, s. 6
OBLATIO.
 Propria hujus vocis significatio. d. 73, s. 5
OBSERVANTIA.
 Actiones, quibus cultores Dei se ad talem cultum disponunt, observantiae dicuntur. d. 15, s. 4
OBSTETRIX.
 Non tenetur ex praecepto scire necessaria ad baptizandum, etiam vernacula lingua. d. 31, s. 5
OFFERTORIUM.
 Vide verbum Missa, § Cæremonia.
- OFFICIUM DIVINUM.**
 Inversio ordinis inter horas, dummodo intra eundem diem recitentur, non est mortale, imo, si ex rationabili causa fiat, non erit veniale. d. 82, s. 1
OPUS.
 Opera pœnalia ad tria præcipue deserviunt. q. 68, a. 5
ORATORIUM.
 Vide verb. Missa, § Ubi celebranda.
- ORDO.**
 Ordinis sacramentum in Ecclesia necessarium. q. 65, a. 4
 Effectus hujus sacramenti. d. 7, s. 3
 Imprimi characterem. d. 41, s. 1
 Primario institutum ad dandam potestatem ordinis, secundario ad danda gratiae auxilia, quibus hoc præstetur. *ibid.*
 Ordine per saltum recepto, factum tenet, et character imprimitur. d. 11, s. 3
 Quatuor minores Ordines possunt a simplici sacerdote conferri ex dispensatione Pontificis. *ibid.* Imo et subdiaconatus. *ibid.*
 Ordinatio ab Episcopo heretico facta, valida est. d. 36, s. 3
 Qui inviti ab hereticis ordinantur, cur non irregulares. d. 31, s. 6
 Vide Status innocentiae.
- ORGANIZATIO.**
 Non potest perfecte intelligi sine quantitate. d. 51, s. 2
 Organizatio alia substantialis, alia accidentalis, et utriusque expositio. d. 51, s. 5
 Vide verbum Corpus.
- PANIS.**
 Panis essentia in quo consistat. d. 44, s. 4
 Panis substantia non manet in Eucharistia, unita hypostatico Verbo divino. d. 49, s. 2
 Panis azymus et fermentatus, qui dicantur. d. 44, s. 1
 Quid nomine panis communiter intelligatur. *ibid.*
 Solus panis triticus hominibus accommodatus. *ibid.*
 Ex fructibus vel leguminibus factus, solum est panis secundum quid. *ibid.*

- Vide Azymus, et verbum Eucharistia, § Materia. De substantia panis, que in Eucharistia desinit, vide verbum Transubstantiatio.
- PAGANUS.**
 Vide verbum Infidelis.
- PAPA.**
 Habet supremam potestatem Ecclesiasticam, et solus potest instituere aliquid universam Ecclesiam obligans. d. 15, s. 3
 In his, que sunt juris divini ordinarii, quo modo possit Papa dispensare. *ibid.*
 Non potest ritum substantiale sacrificii aut sacramenti mutare. d. 41, s. 1
- PARASCEVE.**
 Hac die non offertur verum Eucharistie sacrificium. d. 75, s. 4
- PAROCHUS.**
 Diebus, quibus non obligatur pro ovibus celebrare, tam ab ipsis, quam ab extraneis potest Missarum stipendia accipere. d. 86, s. 3
 Non satisficit huic obligationi, offerendo Missam pro dantibus stipendum, quando simul etiam pro populo offert. *ibid.*
 An qui multa Missarum stipendia congregat, et inter alios stipendiarios distribuit, possit sibi aliquam partem retinere. *ibid.*
 Vide verbum Missa, § Minister, § Pro quibus possit offiri.
- PASCHA.**
 Nomine Paschæ quid intelligatur. d. 70, s. 2
- PECCATUM ET PECCATOR.**
 Peccatum mortale, et gratia immediate opponuntur natura sua. d. 7, s. 3
 Originale non remittitur de lege sine habituali gratia, nec sine aliis mortalibus, si adsint. d. 10, s. 1, et d. 28, s. 1
 Neque originale nec mortale remittuntur sine aliquo sacramento in re, vel in voto. d. 28, s. 4
 Neque unum mortale remittitur sine aliis mortalibus, bene tamen sine venialibus, et unum veniale sine aliis. d. 28, s. 3
 Veniale de facto non remittitur sine mutatione intrinseca peccatoris, potest tamen remitti. d. 79, s. 5
 Peccatum, quod ex justa causa in confessione tacetur, non remittitur, nisi in voto alterius confessionis, in qua aperendum. d. 28, s. 6
 Peccator publicus, et occultus, quis dicatur. d. 67, s. 2, et d. 17, s. 5
 Peccatores publici et occulti, quando admittendi ad Eucharistiam, et quomodo peccet eos admittens. Vide Eucharistia, § Minister.
- PENTECOSTES.**
 Hoc festum post quinquaginta dies ab illo, quo offebatur primiiliarum manipulus, celebrabatur. d. 41, s. 1
- PERMISSIO.**
 Permissio, quam Deus habet respectu eorum, quibus prævidit non applicanda media pro omnibus instituta, non pugnat cum voluntate generali omnes homines salvandi. d. 4, s. 1
- PERSEVERANTIA.**
 Perseverantiae donum quid tribuere debet et, cui datur. d. 40, s. 2

PRIMA TONSURA.

d. 1, s. 2

PROFESSIO.

Professio in Religione, licet cæremonia sacra sit, et aliquam sanctificationem conferat, cur non sacramentum. *ibid.*

PROPOSITIO.

Instans, in quo propositionis sensus consummatur, quomodo intrinsecum propositioni. d. 58, s. 5
 Propositionum de presenti veritas, pro quo temporis instanti sumenda. *ibid.*

Stat, ex efficientia alicuius propositionis, ejusdem resultare veritatem. d. 58, s. 6
 Prius natura in propositione intelligitur significatio quam veritas. *ibid.*

Veritas practica propositionis potest esse prior veritate speculativa. *ibid.*

In propositionibus practicis, si subjectum sit pronomen demonstrativum, designare solet prædicatum. d. 58, s. 7

PUER.

Vide Infans.

QUALITAS.

Qualitas naturalis et supernaturalis univoce converniunt. d. 11, s. 3
 Nulla qualitas potest esse effectiva gratia, nec ut causa principalis, neque ut naturale instrumentum. *ibid.*

Qualitates spirituales non sunt activæ ad producendas similes. *ibid.*

QUANTITAS.

Extensio in ordine ad locum non est de essentia quantitatis. d. 48, s. 1
 Præsentia naturalis quantitatis, et ejus extensio in loco, unica tantum quantitatis passio. *ibid.*

Habet quantitas suam propriam præsentiam naturali distinctam a præsenti substantiæ, et ab illa ex Dei potentia separabilem. *ibid.*

Primario habet reddere substantiam in se extensam et impenetrabilem. *ibid.*

Actualis vero impenetratio solum est proprietas consequens. *ibid.*

Quantitas ex divina virtute constitui potest indivisibiliter in loco. *ibid.*

Indivisibilita quantitatis aliquid reale actu existens sunt. d. 52, s. 3

Quantitas a substantia separata, et replere locum, et alterari potest virtute naturali. d. 56, s. 3

Est immediatum subjectum qualitatum naturalium, et eur. *ibid.*

Quantum comparatur ad localem præsentiam, tanquam prius ad posterius. d. 48, s. 1

Quantitas Christi in Eucharistia. Vide verbum Christus in Eucharistia.

Quantitas panis, quæ remanet in Eucharistia. Vide Eucharistia, § Species sacramentales.

RAMESSE.

Quandoque significat provinciam, quæ eadem erat cum terra Gesse. d. 41, s. 1

Quandoque civitatem in eadem provincia ædificatam in extremis Ægypti finibus. *ibid.*

Vide verbum Israel, et indicem sacrae Scripturæ, Numerorum 31.

RELATIO.

Relationes divinae cur non possint esse supernatura
instrumenta, neque habere potentiam obedientiale
activam respectu alijus effectus. d. 9, s. 1

RELIGIO ET RELIGIOSUS.

Propter Religionis statum cur necesse non fuerit, spe
ciale sacramentum institui. q. 65, a. 1
Religiosi invitis, vel insciis, non potest superior ipsa
sacrificia, vel aliorum operum satisfactions aliis
applicare, licet quandoque id juste præcipere pos
sit. d. 79, s. 9

Perfectissimus actus exterior Religionis in sacrificandi
cultu consistit. d. 49, s. 9

Religionis votum. Vide verbum Votum.
Religiosi quando, et quomodo, et quibus possint Eu
charistiam ministrare. Vide Eucharistia, § Minister.
Quæ motiva in Eucharistia ad extollendam Religionis
virtutem. Vide Eucharistia, § Institutio.

REMISSIO.

Remissio peccati. Vide Peccatum.
Remissio poenæ. Vide Baptismus et Missa, § Effectus.

REPROBATIO.

Cum quis ex defectu intentionis ministri non manet
baptizatus, et ideo reprobatur, suo peccato mortali
aut originali, tanquam causæ per se, ministro vero,
ut cause per accidens, ejus reprobatio tribuenda.
d. 13, s. 2

RITUS.

Ritus servandi in uniuscujusque sacramenti adminis
tratione. Vide Singula sacra, § Ritus.

SACERDOS ET SACERDOTIUM.

Quanta semper reverentia sacerdotis habiti. d. 46, s. 6
Cum plures sacerdotes, quando ordinantur, simul cum
Episcopo consecrant, componunt cum illo unum
integrum ministrum. d. 61, s. 4
In naturæ lege primogeniti erant sacerdotes. In lege
scripta erant ex tribu Levi et Aaron familia, in lege
gratiae supernaturaliter consecrantur. d. 73, s. 5
Potestas sacrificandi et consecrandi non distinguuntur
in sacerdoti. d. 75, s. 4
Sacerdos tenetur de sacrificio participare, et proba
bile est, hanc obligationem esse a jure divino.
d. 75, s. 5

Alienis oīibus sine licentia ministrans sacramenta pec
cat. d. 16, s. 1
Sacerdos, si extra sacrificium communicit, tenetur
uti stola, sed non sub mortali. d. 68, s. 1
Quantumvis ab Ecclesia praecisis, non amittit minis
terium, quod in persona Christi exercet. d. 34, s. 2
Sacerdos, cum degradatur, usu Ordinis, non Ordine
ipso perpetuo privatur. d. 36, s. 3
Qualiter se habeat respectu matrimonii et pœnitentie,
vide eisdem verbis. An possit ex dispensatione
Papæ aliquos Ordines conferre, et quos. Vide Ordo.
Omnia, quæ ad ipsum pertinent, quatenus minister
Missa est, vide Missa, § Minister. Vide verbum
Confirmatio, § Minister.

SACRAMENTALIA.

Sunt cæromoniæ et circumstantiae religiosæ, adjunctæ
sacramentis, vel sacrificio, extra eorum essentiam.
d. 15, s. 1

Mediate tantum respiciunt cultum Dei, hominumque
sanctificationem, in quo differunt a sacramentis et
sacrificio. d. 15, s. 1

Eorum usus pins, et ad religionem spectans. d. 15, s. 2
Ex fine vel ritu distinguuntur. d. 15, s. 1

Ad quatuor utilia. d. 15, s. 2
Materia et forma eorum et ritus a potestate habente
instituenda. d. 15, s. 3

Interdum ad imitationem Christi introducta, non ta
men ab eo immediate instituta. ibid. Sed per Aposto
los vel eorum successores. ibid.

Quæ a Apostolis, quæ a Conciliis instituta, qui co
gnoscendum. d. 15, s. 2

A quo possint mutari. ibid.
Ministri eorum ab eo designari possunt, a quo et ipsa
institui. ibid.

Regulariter, qui potest sacramentum, ad quod ordi
nantur, conferre, potest ea ministrare. ibid.

Possunt esse valde meritoria, licet non conferre grati
am habitualem, aut auxiliante ex opere operato.
ibid.

Speciale auxilium gratiæ impetrant, si ad id ex se or
dinentur. ibid.

Quomodo interdum remittant venialia. d. 15, s. 4
Non sunt ad reatum poenæ remittendum instituta, li
cet potuerint institui. ibid.

Multa habent efficaciam coercendi et expellendi da
mones. ibid.
Quæ efficacia supernaturalis est, et a sanctitate mi
nistri independens. ibid. Sed moralis tantum. ibid.

Aliqua habent vim conferendi beneficium temporale,
et quomodo. ibid.
Ea ministrans in peccato mortali, secluso contemptu
non peccat mortaliter. d. 16, s. 3

SACRAMENTUM.

A sacro dictum. q. 60, a. 1
Variae hujus nominis significations. ibid.

Accommodatum jam est ad significandum signa sensi
bilia speciale gratiam continentia et significantia.
ibid.

Apud Latinos idem significat, quod apud Græcos mysteri
um. ibid.
A sanctitate denominatur, ut a forma extrinseca, et ut
a termino. ibid.

Dicit habitudinem signi sanctitatis. ibid. Et quasi causa
formalis, conferentis sanctitatem aliquam, saltem
extrinsece. ibid.

SACRAMENTORUM DOCTRINA.

Licet difficultis, suavis et utilissima. ibid.

Partim speculativa, partim practica. ibid.

SACRAMENTI ESSENTIA ET SIGNIFICATIO.

Est signum sacrum ex parte rei significans et signi
ficante seu significacionis. d. 1, s. 1

Sacramentum et sacrificium, in quo convenient et dif
ferant. d. 1, s. 2

Debet sacramentum, esse cæromonia ex parte mate
riæ instituta ad conferendam aliquam sanctifica
tionem, et perfectam animæ sanctitatem significandam.
ibid.

Non significat, aut necessario confert gratiam ex opere
operatoris. ibid.

Univoca ratio sacramenti ex univoca sanctitatis signi
ficatione sumenda. ibid.

Significare potest perfectam gratiam, et conferre im
perfectam. ibid.

Abstrahit a signo demonstrativo, vel promissivo, seu
hypognostico. d. 1, s. 2

Quomodo signum practicum. ibid.

Conferre et significare sanctitatem quomodo consti
tuunt essentiam sacramenti. ibid.

Cur magis in ratione signi, quam cause sanctitatis,
ejus essentia consistat. d. 15, s. 3

Est signum humanum et sensibile. ibid.

Est signum ad placitum, et qualiter ex impositione
significans. ibid.

Eius partes ad modum partium entis artificiosi unite,
aliquomodo unum per se constituant. d. 1, s. 4

Due definitiones sacramenti. ibid.

MATERIA.

Constare debet sacramentum re sensibili aliquam ana
logam similitudinem habente cum re, quam signifi
cat. d. 1, s. 3. et cur. ibid.

Hæc proportio interdum est in vocum significazione,
que respectu sacramentalis se habet ut materia.
ibid.

Non omne sacramentum constat rebus et verbis, ut
materia et forma. d. 2, s. 1

Materia hujus determinationem potest Deus homini
committere. d. 2, s. 3, et d. 4, s. 3

INSTITUTIO SACRAMENTORUM.

A solo Deo, vel ab ejus potestate habente institui
possunt. d. 1, s. 2

Publica et stabili lege eis significatio imponenda. d. 1,

Etsi nullum esset peccatum expiandum, poterant a
Deo institui. d. 3, s. 3

VOTUM SACRAMENTI.

Per sacramentum in voto nequit dari effectus directe
pugnans cum reali ejus susceptione. d. 41, s. 1

Sacramentum in voto non causat effectum ex opere
operatori. d. 28, s. 4

UTILITAS.

Non sunt ex se sacramenta necessaria. q. 61, a. 1

Sola sacramenta, que per se primo conferunt primam
gratiam, sunt media necessaria ad salutem ex insti
tutione. d. 40, s. 2

Utilitates significatio sacramentorum. d. 3, s. 3

EFFICIENTIA SACRAMENTORUM.

Supposita divina promissione, effectus sacramenti est
infallibilis obice deficiente. d. 40, s. 2

Seclusa promissione non habet effectum. ibid.

MINISTER.

Jacosa intentio ministri non destruit sacramentum.
d. 13, s. 2

Nec contraria ejus voluntates, si sufficientem inten
tionem non excludant. ibid.

De intentione ejus sufficit moralis certitudo. ibid.

Ut sacramentum fiat, ministri intentio requiritur, sal
tem virtualis. d. 13, s. 3

Absoluta, vel conditionata, que statim transeat in ab
solutam. ibid. Peccat vero minister sine causa ad
hibens talēm conditionem. ibid. Quod si conditio
sit de futuro, nullum reddit sacramentum. ibid. Si
de divina scientia seu prædestinatione, reddit sa
cramentum incertum. ibid.

Non est contra substantiam sacramenti omnis intentio,
quæ est contra bonos mores. d. 20, s. 3

Debet cadere in determinatam personam et materiam
sine substantiali errore. d. 43, s. 3

Qui error substantialis in intentione ministri. ibid.

Membra etiam absissa assumit Christus, ut ministros
sacramentorum. d. 43, s. 4

Ministrare sacramenta pertinet ad pastores Ecclesie.
d. 16, s. 4

Potestas ministrandi licite, supponit potestatem confi
ciendi sacramentum, et addit jus seu jurisdictionem.
ibid.

Minister, si de hac potestate ita dubitet, ut non pro
babilius judicet se habere illam, non potest nisi ex
urgente causa ministrare. ibid.

Solus qui licite potest ministrare, potest ad id obligari.
ibid.

Hæc obligatio interdum ex charitate, interdum ex
justitia oriut, et quomodo. ibid.

Peccat graviter minister, mutando formam vel mate
riam, et utendo incerta licet probabili, cum potest
certam adhibere, et non habendo debitam intentio
nem. d. 16, s. 2

Imo mutando vel omitendo ritum accidentale, nisi
ex levitate materiæ sit tantum veniale. d. 16, s. 5

Ignorantia facti sepe posset illum excusare, non vero
juris regulariter. d. 16, s. 2

Minister ex officio, si non sit in gratia, tenetur sub
mortali se preparare ad illam, ut ministret sacra
mentum. d. 16, s. 3

Alias erit mortale, eoque gravius, quo minister indi
gnor fierit, et dignius sacramentum. ibid.

Per solam attritionem cognitam non se preparat,
nisi conteratur vel confiteatur; alterum enim suffi
cit. ibid.

Clerici inferiores subdiacono licet in peccato mortali
proprium munus exerceant, non peccant mortaliter,
imo nec diaconus aut subdiaconus regulariter. Nec
Episcopus sacramentalia exercens. d. 16, s. 3

Nec qui non ex officio, sed ob necessitatē private
ministrat. d. 16, s. 4

Solum nominatim excommunicati, et notorius per
cussor clerici, ut non toleratus, vitandus est in sa
cramentorum ministerio. d. 18, s. 1

Dans sacramentum indisposito, et contra speciale sui
muneris præceptum, et contra generale non co
operandi alterius delicto, peccat graviter. d. 16, s. 4

Quæ diligentia adhibenda a ministro, ut de alterius
dispositione constet. ibid.

USUS SACRAMENTORUM.

Aliquando divino, interdum Ecclesiastico jure præ
ceptus. d. 17, s. 1

Per accidens potest esse obligatio sacramenti, cuius
per se non est præceptum. ibid.

NOMINA SACRAMENTORUM EX SCRIPTURA ET PATRIBUS.

Verba visibilia rerum divinarum, signacula, sacra si
gna, signa mystica. d. 1, s. 1

Spiritualis medicina contra vulnera peccati. ibid.

SACRAMENTA NOVÆ LEGIS.

AN SINT ET QUOT.

Sunt in nova lege vera sacramenta. d. 6, s. 1

Septem tantum species ultimæ sacramentorum.
q. 65, a. 1

Cur non plura sacramenta, ex proportione vitæ cor
poralis et spiritualis ostenditur. ibid.

Ordo inter illa ex ipsorum fine. q. 65, a. 2

INDEX RERUM.

ESSENTIA ET SIGNIFICATIO.

Essentialiter habent significare gratiam, gloriam, et Christum utriusque auctorem, et sanctitatem, quam conferunt. d. 1, s. 2
Sex immediate significant gratiam et gloriam, mediate Christum, Eucharistia e converso. ibid.
Sunt signa commemorativa passionis, et prognostica gloriae. ibid.
In eis prius sanctificatio, quam significatio intenditur. ibid.

In omnibus reperiuntur res tantum, sacramentum tantum, res et sacramentum simul. d. 1, s. 3
Eorum definitio. d. 1, s. 4

Sacramentum in his, quæ in usu consistunt, pro toto composito, subiectoque sacramentalis significacionis supponit. d. 2, s. 2. In quibus applicatio et usus sacramenti non distinguuntur. d. 42, s. 4

Tum existere dicitur sacramentum, cum perfecte significat. d. 8, s. 2

MATERIA ET PARTES COMPONENTES.

Cur sub sensibili materia condita. q. 60, a. 1
Nec dedecbat perfectionem novæ legis. d. 6, s. 1

Materia sacramenti aliquando est determinata in specie, aliquando in genere tantum. d. 2, s. 3

Juxta usum humanum eadem vel diversa censenda. d. 2, s. 2

Omnia nova legis sacramenta componuntur ex rebus et verbis, saltem secundum aliquam proportionem. d. 2, s. 1

Compositio hæc fit media aliqua unione. d. 2, s. 2
Morali potius quam physica. ibid.

Non est necessaria physica concomititia vel aliquarum partium coexistentia. ibid.

FORMA ET SIGNIFICATIO.

Forma sacramenti magis determinata quam materia. d. 2, s. 3

Mutatio verborum formæ in alia non destruit sacramentum, dummodo substantiale sensum non mutet. d. 2, s. 4

Etiamsi fiat a ministro volente novum ritum introducere, nisi ponat verbum ambiguum ex intentione sensus falsi. d. 2, s. 5

Verba equivoca, in sensu formæ prælati et ex intentione et aliis circumstantiis, non mutant formam sacramenti. ibid.

Subtractio particulae, et omnis mutatio, quæ sensum non variat, accidentalis est, et ibid. de aliis mutationibus. d. 2, s. 4

Communioribus verbis secundum Ecclesiæ usum est forma explicanda. ibid.

Non oportet vulgari lingua proferri. ibid.

Mutatio verborum formæ in Scripturam vel nutus in matrimonio solum valet. ibid.

Error in forma non expressus, non destruit sacramentum. d. 2, s. 5

Non est necesse, ut forma explicit omnes causas sacramenti. q. 66, a. 5

COMMUNIA MATERIE ET FORMÆ.

Utraque significat. d. 2, s. 2
Debent esse determinata juxta Christi institutionem. d. 2, s. 3

Mutatio substantialis in qualibet destruit sacramentum, secus accidentalis. d. 2, s. 4

Materia et forma eadem ubique, non tamen ritus. d. 2, s. 6

INSTITUTIO.

Quæ a Christo facta, nullo modo ab Ecclesia potest mutari. d. 2, s. 6
In multis exceedit institutionem sacramentorum legis veteris. d. 6, s. 2
Delegata potestas instituendi sacramenta, licet potuerit communicari, nulli tamen creature communicata, nec communicanda. d. 12, s. 2
Nec secundum rationem genericam, nec specificam, omnia ad dandam primam gratiam instituta, sed vel illam, vel aliquod gratiae augmentum. d. 7, s. 2

NECESSITAS.

Omnia utilia, non tamen omnia necessaria. q. 75, a. 4
Necessitas medii et præcepti respectu sacramentorum quæ. ibid.

EFFICACIA.

Per utramque partem efficiunt. d. 2, s. 2
Non additur illis aliqua qualitas, per quam caudent. d. 7, s. 1
Per quid eleventur. d. 9, s. 1
Ut instrumenta physica causant gratiam habitualem, sacramentalem moraliter tantum. d. 9, s. 1 et s. 2
Neque ad hoc indigent propria actione. d. 9, s. 1
Quando causant. d. 8, s. 2
Ad effectum, qui interdum datur, recedente fictione, moraliter tantum concurrunt. d. 9, s. 2
Magis repugnat sine gratia reddere hominem gratum, quam gratiam producere. d. 9, s. 1
Ut in voto, non causant gratiam ex opere operato. d. 8, s. 1

SUBJECTUM SACRAMENTI.

Omnes et soli viatores sunt sacramentorum capaces, Angeli tantum de potentia absoluta, irrationalia vero sacramentalium tantum. d. 44, s. 1
Status viae quoad hoc a nativitate inchoatur. ibid.
Tenetur suscipiens adhibere necessaria ex parte sua ad substantiam, et decentem modum recipiendi sacramentum. d. 17, s. 2
Non semper tenetur accedere in gratia. ibid., sed dispositus ut illam suscipiat. ibid.
Graviter peccat petendo a non habente vel irrite utente potestate. d. 18, s. 1
Et a prohibito, excommunicato et hæretico, licet rite daturo et parato. ibid.
Non vero semper peccat recipiens sacramentum a publico concubinario. ibid., vel ab eo, qui cum possit licite dare, datus non est sine peccato. ibid.
Ex justa causa interdum hoc licere, et quando, ac quomodo, late tractatur. ibid.
Sufficiet petenti, quod sibi moraliter non constet de indispositione ministri. ibid.

DISPOSITIO.

Per ordinem ad gratiam habitualem pensanda. d. 7, s. 2
Quodcumque mortale, actuale vel habituale, non de testatum, saltem per attritionem, impedit effectum sacramenti, secus veniale. d. 7, s. 4
Ad recipiendam remissionem peccati mortalis, et pri-
mam gratiam per sacramentum, requiritur dispositio per aliquem actum saltem attritionis, quæ in sacra-
mentis vivorum non sufficit, nisi per accidentis. ibid.
In habente tantum originale, sufficit voluntaria con-
versio, qua propriam justificationem et divinam amicitiam amplectatur. d. 8, s. 1
Ad augmentum gratiae sufficit status gratiae. d. 7, s. 4

INDEX RERUM.

NOMINA EX SCRIPTURA ET PATRIBUS.

Quæ dispositio ad sacramentalem gratiam. d. 7, s. 4
Et ut crescat sacramenti effectus. d. 7, s. 5
Dispositionum æqualitas unde sumenda. d. 8, s. 2
Nulla qualitas per modum ornatus producitur a sacra-
mentis d. 9, s. 1
Ut sacramentum adulto collatum sit validum, requiri-
tur ejus voluntas formalis, virtualis, vel interpreta-
tiva. d. 14, s. 2
Non tamen fides, justitia vel pœnitentia, nisi in sacra-
mento confessionis. ibid.

EFFECTUS.

Omnis vera justitia per sacramenta incipit, angetur vel reparatur. q. 60, a. 1
Omnia causant gratiam habitualem ex opere operato, obice deficiente. d. 7, s. 2 et s. 4
Aliqua conferre possunt primam gratiam, imo omnia aliquando. d. 7, s. 2
Virtutes et Spiritus Sancti dona simul cum gratia con-
feruntur vel angentur. ibid.
Unumquodque suam propriam gratiam sacramentalem efficit. d. 7, s. 3
Sacramenta vivorum non remittunt mortale nisi in voto pœnitentie. d. 7, s. 4
Effectus sacramenti nec ex Dei voluntate vel prædestina-
tione, nec ex ministri merito, vel imprestatione augetur. d. 7, s. 5
Quo major dispositio, effectus est major. ibid.
Effectus proprie sacramentalis non datur per votum sacramenti. d. 8, s. 1
Omnia, quæ imprimitur characterem, habent suum effectum recedente fictione. d. 28, s. 6
Non omnia characterem imprimitur. d. 41, s. 1
Quæ imprimitur, prius moraliter efficiunt illum quam gratiam. ibid.
Non suppletur a Deo, si irritum fiat sacramentum. q. 64, a. 8

MINISTER.

Ille verus est minister, quem Christus designavit seu instituit. d. 13, s. 1
Medio sacramento efficit effectum sacramenti, nec ha-
bet alium influxum. q. 74, a. 1
Consecratio, bonitas vel fides ministri, nihil confe-
t a substantiam vel majorem effectum sacramenti. q. 74, a. 1, et d. 13, s. 4
Soli homines ministri sacramentorum, licet non omnes. d. 13, s. 4
Neque Angeli de potentia ordinaria, nec anima sepa-
rata, bene tamen homo, etiam cum corpore gloriose resurgens. q. 74, a. 7
Minister sacramenti non se gerit ut præcise referens alterius voluntatem, sed potestate utens. d. 13, s. 2
Minister ab Ecclesia prohibitus, si omnia requisita adhibeat, licet ministrando peccet, verum conficit sacramentum. d. 2, s. 6

Triplex potest haberi intentio circa sacramentum. q. 74, a. 8
Requiritur intentio faciendi quod Christus et Ecclesia, non externas operationes tantum. d. 13, s. 2
Defectus intentionis irritat sacramentum. q. 74, a. 8
Semper præsumenda, nisi defectus constet exterius. ibid.

DIGNITAS.

Cur perfectiora et digniora sacramentis veteris legis. q. 60, a. 1 latius. d. 6, s. 2
Quem ordinem perfectionis servent. q. 75, a. 3

ERRORES VARII.

Error diecentium non requiri determinata verba, sed verbum concionatorum tantum, impugnatur. d. 2, s. 3
Septem columnæ, quas sibi divina sapientia excidit, ut supra eas Ecclesie domum ædificaret. q. 60, a. 1
Septem uberrimi gratiae fontis, quos Verbum Dei in sua domo perennes esse voluit. ibid.

ESSENTIA.

Error dicentium non conferri gratiam nisi excitando fidem refellitur. d. 7, s. 1
Error etiam confutatur dicentium, non significare sanctificationem, sed divinam tantum benevolentiam aut prædestinationem vel esse sigillum justitiae acceptæ per fidem. d. 1, s. 2

SACRAMENTA VETERIS LEGIS.

Alia præter circumcisionem, quæ ad tria capita redu-
cuntur. d. 5, s. 2

Non omnes cæremoniæ illius legis fuere sacramenta, sed quæ circa inanimata, sacramentalia tantum. ibid.

ESSENTIA.

Eorum definitio. d. 1, s. 4
Univoce convenienti eum sacramentis novæ legis. d. 4, s. 2. Eorumque discrimen. ibid.
Fuero nostrorum figuræ et significabunt gratiam per Christum dandam. ibid.
Non significabant gratiam ut post illum statum conse-
quendam. ibid.

Non habuerunt propriam materiam et formam, deter-
minatum tamen ritum. d. 2, s. 3

Omnia a Deo immediate instituta. d. 12, s. 1

Ex præcepto tantum necessaria his, qui ex lege cir-
cumcidabantur vel legem profitebantur. d. 5, s. 2

Nec ut physice, nec ut morales causæ gratiam confe-
rebant ex opere operato, quia eam non continebant. d. 10, s. 2

Merebantur per illa justi de condigno gratiae augmen-
tum. d. 10, s. 3

Non imprimebant characterem. d. 11, s. 1

SACRA.

Sacra dicuntur omnia deputata ad sacramenta vel sacrificia peragenda. d. 15, s. 4

SACRIFICIUM.

Aliquæ significaciones metaphoricæ hujus nominis. d. 73, s. 2. Ejus etymologia. ibid.
Quid propriæ sacrificium dicatur. ibid.
Proprius de actione sacrificandi, quam de re sacrificata dicitur. d. 73, s. 4

ESSENTIA.

In quo convenient et differant sacrificium et sacra-
mentum. d. 1, s. 4

Sacrificium sub genere signi ad placitum constituitur. d. 83, s. 1

Præcipua sacerdotis actio est sacrificium. ibid.

Supremum latriæ cultum continet. d. 83, s. 2

Moralis significatio de ejus essentia, non mystica, licet probabile sit omnia sacrificia a Deo instituta mysti-
cam habuisse. ibid.

Duplex sacrificii definitio. d. 83, s. 6

Internus cultus, sacrificandi propositum, vocalis laus